

آخرین سخنرانی

رندبی پاش

استاد دانشگاه کارنگی ملون

با همکاری

جفری زسلو

ترجمه‌ی

دکتر مرجان متقی

انتشارات فردای

فهرست

۷	مقدمه
۱۱	سخن مترجم
بخش اول	
۱۵	آخرین سخنرانی
بخش دوم	
۳۱	رسیدن به رؤیاهای کودکی
بخش سوم	
۵۳	ماجراهای و درس‌هایی که آموختم
بخش چهارم	
۹۵	رساندن دیگران به رؤیاهای شان
بخش پنجم	
۱۱۷	چگونه زندگی کردن
بخش ششم	
۱۶۵	آخرین نکته‌ها

۱

شیر زخمی هنوز هم می‌خواهد غرش کند

خیلی از اساتید سخنرانی ای به نام «آخرین سخنرانی» دارند که شما هم ممکن است در یکی از آنها حضور داشته‌اید.

آنها باید مرگ خود را در نظر گرفته و بگویند چه چیزهایی واقعاً برایشان مهم است و وقتی صحبت می‌کنند، شنوندگان معمولاً این سؤال را تکرار می‌کنند که اگر می‌دانستید این آخرین شанс و فرصت شماست، برای دیگران چه نصیحتی داشتید. اگر فردا آخرین روز زندگی‌مان بود، چه چیزی را به عنوان میراث به جا می‌گذاشتیم.

سال‌هاست که دانشگاه کارنگی ملون یک سری از این «سخنرانی‌های آخر» برگزار می‌کند، ولی وقتی از من تقاضا کردند این کار را انجام دهم، اسم این سخنرانی‌ها را به «سفرها» تغییر داده بودند و از اساتید انتخاب شده می‌خواستند راجع به بازتاب سفرهای شخصی و کاری‌شان صحبت کنند. توصیف خیلی جالبی نبود، ولی من قبول کردم و سخنرانی ماه سپتامبر را به عهده گرفتم.

در آن زمان می‌دانستم سرطان پانکراس دارم، ولی خوش‌بین بودم که ممکن است جزو افراد خوش‌شانسی باشم که زنده می‌مانند. هم‌زمان با دوره‌ی درمانی ام، مسئولان آن سخنرانی‌ها برایم ایمیل‌هایی

من تو را تمام و کمال می خواهم. هر لحظه‌ای که روی این سخنرانی کارکنی، زمان از دست رفته است، چون با من و بچه‌ها نیستی». منظورش را می فهمیدم. از زمانی که مریض شدم به خودم قول دادم به جی احترام بگذارم و سعی کنم آرزوهایش را برآورده کنم. وظیفه‌ی خود می دیدم که تمام توانم را به کار بگیرم تا از بار زحمتی که بیماری من برای زندگی جی به وجود آورده کم کنم. و به همین دلیل اغلب ساعتی را که بیدار بودم، صرف برنامه‌ریزی برای آینده‌ی خانواده‌ام می کردم. با وجود این هنوز نمی توانستم از اشتیاقم برای برگزاری این سخنرانی آخر دست بکشم.

در طول حرفه‌ی دانشگاهی ام، سخنرانی‌های بسیاری کرده‌ام. ولی اینکه به عنوان بهترین سخنران در بخش علوم کامپیوتر شناخته شوی، مثل این است که بلندترین کوتوله بین هفت کوتوله باشی. می دانستم که اگر تمام توانم را به کار گیرم، شاید بتوانم چیزی استثنایی به مخاطبانم ارائه کنم. «خرد» واژه‌ی سنگینی است، ولی شاید همان بود.

جی هنوز هم راجع به این جریان خوشحال نبود. نهایتاً این موضوع را با میشل رس، روانشناسی که از چند ماه پیش نزدش می رفتم، درمیان گذاشتم. او متخصص کمک به خانواده‌هایی است که عضوی از آنها مبتلا به بیماری ای لاعلاج هستند.

جی به دکتر رس گفت: «من رندی را می شناسم. به کار معتاد است. می دانم اگر سراغ این سخنرانی برود، وضعیش چطور خواهد بود. این کار خیلی وقت‌گیر است و فقط گریزی غیرضروری از مشکلاتی است که هم اکنون با آنها دست و پنجه نرم می کنیم».

مسئله‌ی دیگری که جی را ناراحت می کرد این بود که طبق برنامه‌ی سخنرانی، می بایست روز قبل از تولد چهل و یک‌سالگی جی عازم پیتزرگ می شدم. او به من گفت: «این آخرین تولد من است که با هم جشن می گیریم. واقعاً می خواهی روز تولدم مرا تنها بگذاری؟»

حقیقتاً فکر تنها گذاشتن جی روز تولدش برایم ناراحت‌کننده بود. با

می فرستادند و می پرسیدند راجع به چه چیزی صحبت خواهم کرد و اینکه خلاصه‌ای از مطلب را برایشان بفرستم. در دانشگاه همیشه تشریفاتی وجود دارد که نمی توان آنها را نادیده گرفت، حتی اگر فرد سخت مشغول کارهای دیگری مثل تلاش برای زنده ماندن باشد. اواسط آگوست به من گفتند باید برای سخنرانی پوستری چاپ شود، بنابراین می بایست راجع به عنوان سخنرانی تصمیم می گرفتم.

در همان هفته اخبار جدیدی دریافت کردم: درمان اخیرم کارساز نبوده و چند ماه بیشتر زنده نمی ماندم.

می دانستم که می توانم سخنرانی را لغو کنم و همه درک می کرددند. ناگهان کلی کارهای دیگر بپدا کردم که باید انجام می دادم.

می بایست با ناراحتی و اندوه خودم و کسانی که دوستم داشتند کنار می آمدم. می بایست کارهای خانواده‌ام را رو به راه می کردم. و به رغم تمام اینها نمی توانستم فکر سخنرانی را از ذهنم بیرون کنم. از فکر اینکه سخنرانی آخری داشته باشم که واقعاً آخرین سخنرانی ام باشد، انژری می گرفتم. چه می توانستم بگویم؟ از آن چه برشاشتی می شد؟ اصلاً می توانستم از پس این کار را برأیم؟

به همسرم گفتم اجازه می دهند شانه خالی کنم، ولی واقعاً دلم می خواهد این کار را انجام بدهم.

جی همیشه مشوقم بوده. هر وقت مشتاق کاری بوده‌ام، او هم همراهی ام کرده. ولی راجع به این سخنرانی آخر اصلاً نظر مساعدی نداشت. تازه از پیتزرگ به ویرجینیا نقل مکان کرده بودیم تا بعد از مرگ من، جی و فرزندانم نزدیک خانواده‌ی همسرم باشند. جی معتقد بود به جای اینکه وقت را صرف تهیی سخنرانی و برگشتن به پیتزرگ و ارائه‌ی سخنرانی کنم، بهتر است وقت بالارزشم را با فرزندان مان بگذرانم و یا به آنها در این نقل مکان کمک کنم.

جی به من گفت: «اگر می خواهی فکر کن آدم خودخواهی هستم، ولی